

MARIBORSKI

VEČERNIK

Cena 1 Din.

Uredništvo in uprava: Maribor, Gosposka ul. 11 / Telefon uredništva 2440, uprave 2455
Izhaja razen nedelje in praznikov vsak dan ob 16. uri / Velja mesečno prejemnik
v upravi ali po pošti 10 Din, dostavljen na dom 12 Din / Oglasi po ceniku / Oglase
sprejema tudi oglašni oddelček „Jutra“ v Ljubljani / Poštni čekovni račun št. 11.409

„JUTRA“

Izgubljena vrednost

V teku enega samega tedna smo dobili od dveh vodilnih osebnosti dveh največjih držav na svetu, Anglije in Amerike, dve enaki izjavi o brezupnem položaju prizadevanj za razorožitev. Oba državnika sta odkrito izjavila, da je razorožitev propadla vsaj za dogledni čas in je zato treba misliti na zavarovanje varnosti Velike Britanije odnosno Združenih držav Severne Amerike s povečanjem obrambnih sredstev. Istočasno je pa svet spoznal tudi to, da si kakor od razorožitve, enako od pomorske konference ne moremo obetati nobenih uspehov več. Londonska pripravljala pogajanja, ki so pomenila sondiranje terena za pomorsko konferenco, ki naj bi se sestala prihodnje leto spomladi istotam, so pokazala, da so med velesilami Veliko Britanijo, Združenimi državami severne Amerike, Japonsko, Francijo in Italijo difference tako velike, da niso premostljive. Vse kaže, da ne bo mogoče doseči niti podaljšanja sporazuma zadnje konference, ki je določil razmerje vojnih mornaric Velike Britanije, Združenih držav in Japonske 5:5:3, med tem ko sporazum med Francijo in Italijo niti takrat že ni bil več dosežen.

S propastjo prizadevanj za razorožitev na kopnem in na morju se pa postavljajo pred človeštvo sama po sebi velika in pereča vprašanja. Pred vsem naj omenimo vprašanje, kaj nastane iz določil vojaških klavzul versailleske in drugih mirovnih pogodb? Mir in razorožitev Nemčije, Avstrije, Madžarske ter Bolgarije sta bila sklenjena na temelju načela, da se mora v določenem roku razorožiti tudi ostali svet in s tem izenačiti z razoroženimi! Ta klavzula nalaga oboroženim državam popolnoma decidirano dolžnost razorožitve! Samo s tem je namreč tudi opravičena in upravičena razorožitev premaganih. Že primitivna logika nam sedaj pove, da neizpolnitev obveznosti razorožitve zmagovalcev, ipso facit razveljavlja tudi določitve razorožitve premagancev, torej vojaške klavzule versailleske, saintgermainске, trianonske in neuilleske mirovne pogodbe. Z mednarodno-pravnega stališča ima jo torej v svetovni vojni premagane države Nemčija, Avstrija, Madžarska in Bolgarija popolno pravico odpovedati nadaljnje izpolnjevanje določil o prepovedi oboroževanja takoj, čim je ugotovljeno, da je prizadevanje za splošno razorožitev dokončno propadlo, kajti svoje nasprotno zahteve — po splošni razorožitvi — itak ne bi moglo uveljaviti.

Dejansko pa postopajo že sedaj vse, zmagovalke in premagane tako, kakor da je razoroževanje definitivno konec. Vse države brez izjeme, ki jih vojaške klavzule mirovnih pogodb ne vežejo, povečujejo sedaj javno dan za dnem svojo oboroženo moč na kopnem, v zraku in na morju. Povsod se je pričelo strahotno tekmovalstvo, kakršnega svet še ni doživel in je ono predvojno napram temu prava pravcata igračka. Številke, o katerih poročamo v brzojavnih vestih, ne poznajo skoraj nobene meje več. Tokar delajo zmagovalke javno, delajo pa premagane tajno, dasi je ta tajnost že za vse čisto javna. Vsi vedo, da je n. pr. Nemčija že zdavnaj prekoračila okvir dovoljenih ji vojaških sil in bojne opreme in se že naglo bliža predvojni oborožitvi, ako je ni celo že močno prekoračila. Vsi vedo tudi, da razpolagata Avstrija in Madžarska z letali, tanki, težkim topništvom itd., torej z vrstami orožja, ki so jima prepovedane. Vsi to vedo, da nobenih sankcij ni, ki bi se napram njim lahko uporabile, ker tudi ni

Italija odklanja francosko posredovanje

Pred pričetkom splošnih pogajanj med Italijo in Francijo - Posavarje in Avstrija - Akti o kolonialnih zadevah - Italija zahteva še vedno proste roke napram Jugoslaviji

PARIZ, 16. novembra. V zvezi s pogajanjimi za zblizanje med Italijo in Francijo piše »Matin«, da bosta Francija in Italija sedaj prvič po svetovni vojni pričeli splošna pogajanja o medsebojnih kolonialnih vprašanjih. List pravi, da bi bilo treba iskreno želeli, da se doseže v tem vprašanju sporazum med obema državama, ker bi samo potem mogli sodelovati tudi v Evropi proti organiziranim težnjam Nemčije, zlasti pa v dveh vprašanjih, ki sta najbolj delikatni, to sta vprašanji Posavarja in Avstrije.

RIM, 16. novembra. Francoski rimski poslanik de Chambrun, ki bi se bil moral vrniti še ta teden iz Pariza v Rim, je moral v zadnjem trenutku odgoditi svoj odhod na prihodnji teden. Po informacijah tukajšnjih listov želi francoski zunanji minister Laval, da se pripravijo vse podrobnosti že tako, da bo de Chambrun po vrnitvi

v Rim mogel pričeti pogajanja, ki bodo popolnoma razčistila položaj italijansko-francoskih odnošajev. Laval meni, da njegovo eventualno potovanje v Rim ne sme biti začetek, temveč začetek akcije za italijansko-francosko zblizanje. Po Lavalovem nalogu se v francoskem zunanjem ministrstvu izdeluje obsežen akt, katerega bo de Chambrun ponesel s seboj v Rim. Ta akt bo obsegal okoli sto s strojem pisanih strani in bodo v njem vsebovane vse instrukcije, po katerih se bo poslanik pogajal z italijansko vlado, in sicer ne le o vprašanjih, ki tičejo direktno Italijo in Francijo, ampak tudi o vseh ostalih evropskih problemih. Aktu so priloženi tudi dokumenti in zemljevidi, ki se nanašajo na reševanje kolonialnih vprašanj v severni Afriki. Laval je že proučil ves zadevni material in bo, kakor se zatrijuje, do konca tedna že vse pripravljeno,

da se bo mogel de Chambrun vrniti v Rim v začetku prihodnjega tedna.

PARIZ, 16. novembra. Tukajšnji listi razpravljajo obširno o akciji za zblizanje med Italijo in Francijo in naglašajo, da je najtežje sporno vprašanje v tej zadevi zblizanje med Italijo in Jugoslavijo. Francija zahteva, da se vprašanja, ki obstojajo med Italijo in Jugoslavijo, rešijo v sporazumu vseh treh držav, dočim Italijani ta predlog odklanjajo. Rim noče sprejeti francoskega posredovanja in zahteva, naj se jugoslovansko-italijanske zadeve rešujejo popolnoma ločeno med Italijo in Jugoslavijo. Na ta način pa bi bila Jugoslavija pri eventualnih pogajanjih popolnoma izročena pritisku Italije, na kar Francija ne more pristati. Francija je zdaj bolj, kakor kdaj prej dolžna ostati zvesta Jugoslaviji.

Tretja internacionala in Marseilles

MIMO MADŽAROV IN DRUGIH SO FINANSIRALI IN PODPIRALI TERORISTE TUDI BOLJŠEVIKI.

BERLIN, 16. novembra. V Nemčiji vodena preiskava o marseilleskem atentatu je dokazala popolno zvezo teroristov v Nemčiji, Avstriji, Madžarski in Italiji. Iz zaplenjenega arhiva se vidi, da teroristi niso prejemali denarja le od Madžarske, ampak tudi neke druge sosedne Jugoslavije. Nadalje je pa tudi dognano, da sta prejela Pavelić in Perčec velike vsote denarja od komunistične internacionala. Boljševiki so videli v Paveliću in tovariših orodje za organiziranje nemirov v Jugoslaviji, Moskva pa rabi nemire povsod. Tako je ugotovljeno, da je po prihodu Pavelića v Berlin odpo-

toval dr. Jelić v Gdansko, kjer se je skupno s slovaškim teroristom Jehličko sestel z zastopnikom III. internacionala Židom Vladimirjem Vinaverjem, ki jima je izročil večje vsote denarja. Teroristi so bili sploh povsod v zvezi s III. internacionala. Na Dunaju sta stala Pavelić in urednik »Griča«, Kodanić v zvezi s komunistom Brauneckom, v Budimpešti pa sta bila Perčec in Servazzi v stikih s komunistom Pragerjem. V Berlinu sta delala dr. Jelić in Cihlar v zvezi z ruskim vojaškim atašejem Zanelovom in z agentom Abelesom. Arhiv dokazuje, da so teroristi prejemali iz Moskve milijone.

Romunija zvesta svojim zaveznikom

GLAVNE MISLI VELIKEGA PRESTOL NEGA GOVORA ROMUNSKEGA KRALJA KAROLA.

BUKAREŠTA, 16. novembra. Pri otvoritvi nove sezone romunskega parlamenta je imel Nj. Vel. kralj Karol II. prestolni govor, v katerem se je najprej poklonil blagopokojnemu viteškemu kralju Aleksandru I. Zedinitelju in Louisu Barthouju. Dejal je, da bo vlada budno pazila na to, da bo romunska vojska mogla v vsakem primeru izpolniti svoje dolžnosti. Politika Romunije ostane zvesta svoji tradicionalni smeri v interesu mira. Pakt balkanskega sporazuma in normaliziranje vezi s sovjetsko Rusijo daje garancije, da se bo mir ohranil. Romunija pa bo tudi potrdila svojo vero v bodočnost Društva narodov. V sedanjem

mednarodnem političnem položaju bo Romunija ostala zvesta obvezam dogovorov s svojimi zavezniki, iskala pa bo tudi prijateljstva z vsemi drugimi narodi.

Ogromen proces v Grčiji

ATENE, 16. novembra. Danes se je pričela pred tukajšnjim sodiščem velika razprava proti atentatorjem na bivšega ministrskega predsednika Venizelosa. Razprava bo trajala nekaj mesecev in bo stala državo več milijonov drahem. Obtožnica obsega sku-

moralne podlage za to, kajti te bi ustvarila samo izpolnitev določil mira — splošna razorožitev!

Vsako človeško delo pa mora imeti neki namen, neki končni cilj. Tako tudi oboroževanje. In kakšen namen, kakšen končni cilj naj ima oboroževanje kakor — vojno? Čim se razorožitev ni dosegla, se tudi vojna kot sredstvo mednarodne politike ni odstranila, ampak ob-

stoja še dalje in bo obstojala. Nič ne de, ako vojne letos, prihodnje leto, ali prihodnje desetletje še ne bo, dovelj je, da je sploh še mogoča, odnosno še več — preteča! S tem je veliki mir po veliki svetovni vojni izgubil svojo najdragocenejšo vrednost, izenačil se je z miri po vseh prejšnjih vojnah, in človeštvo ni doseglo niti koraka k velikemu cilju zdrave kulturne razsodnosti.

paj z zapisniki z izpovedmi prič in drugimi akti okoli 25.000 strani. Državno tožilstvo in zagovorniki zahtevajo obdolženih, da so poskušali izvršiti vajo zaslišanje več ko 800 prič. Obtoženih je 17 oseb, od katerih jih je 5 atentat na Venizelosa, ostali pa so jim pri tem pomagali. Glavni obtoženec je znani bandit Karata Nizis. Med obtoženimi pa sta tudi šef javne varnosti Polihronopoulos in njegov namestnik Dekaes. Preiskava je trajala 2 leti. Razprava bo velike politične važnosti.

Beograjske konference

BEOGRAD, 16. novembra. Turški zunanji minister Ruždij bej, ki je sinoči prisel semkaj, je imel dopoldne dolgo konferenco z Jevtičem. Popoldne se bo konferenca nadaljevala še s Titulescom.

DVANAJST TISOČ ARETACIJ.

BUKAREŠTA, 16. novembra. V Romuniji so izvedli ogromno racijo in pri jeli okoli 12.000 ljudi, od katerih so jih 8000 pridržali v zaporu. Gre večinoma za tujce brez dokumentov, ki so na skrivaj prišli v Romunijo v zadnjem času. Med njimi je tudi več teroristov in komunistov. Pri kraljevem dvorcu Brasso so prijeli tudi makedonstvujočega Ljubo Andrejeva, ki je imel pri sebi bombe, samokres in načrt dvorca. Sumi se, da je hotel umoriti kralja Karola.

SCHUSCHNIGGOVO POTOVANJE.

DUNAJ, 16. novembra. Kancelar Schuschnigg je odpotoval včeraj v Italijo čisto natihoma. Njegov odhod je bil uradno objavljen šele tedaj, ko je že prekoračil avstrijsko-italijansko mejo.

V ITALIJI JE 21 TISOČ NEMCEV.

RIM, 16. novembra. V Italiji je živelo doslej največ Švicarjev, katerih je bilo 16.000. Sedaj so pa dosegli med tujci v Italiji največje število Nemci, katerih je 21.000. (Ti seveda niso identični z domačo narodno manjšino, ki šteje več ko četrt milijona.)

AKTIVNA NEMŠKA TRGOVINA.

BERLIN, 16. novembra. Po celi vrsti pasivnih mesecev se je oktober zaključil z aktivno trgovinsko bilanco. Presežek znaša 16 milijonov mark.

Dnevne vesti

Gospod ban dr. Marušič je na prošnjo Glavnega odbora za »Obrtniški teden« izvolil prevzeti pokroviteljstvo nad to veliko propagandno prireditvijo slovenskega obrtništva. Naklonjenosti in razumevanje, ki ga kažejo najvišja naša oblastva obrtništva v težkih časih, ki jih preživlja, mu dajejo krepko moralno oporo in vzpodbudo, da ne kloni, marveč s podvojeno silo in z nezlomljivo voljo vztraja in dela na obnovi našega gospodarstva. Obrtništvo v svojem težkem boju za obstanek in izboljšanje svojega položaja ni osamljeno. Ob strani mu stoji tudi vsa naša javnost, ki se zaveda socialnega, gospodarskega in nacionalnega pomena obrtnega stanu, ki si je prav za priliko te svoje resne in važne prireditve izbral geslo »Temelj narodnega blagostanja je krepak rokodelski stan!« Pozivamo zato vse naše zavedno obrtništvo, da se brez razlike strne v solidarnem delu, da bo obrtniški teden uspel kar najbolje ter utrdir med širokimi plastmi naroda zavest in prepričanje, ki ga vsebuje to naše geslo.

Ljubljanski likovni umetniki razstavljajo v Mariboru. Ljubljanski likovni umetniki bodo priredili v Mariboru svojo razstavo. Svoja dela bodo razstavili Jakopič, Gašpari, Bruno Vaupotič, Klemenčič, Anica Zupanec in Smrekar ter kiparji Gorše, Kos, Lohoda, Pirnat in Zajc. Razstavljenih bo nad 100 del. Razstava bo odprta v nedeljo 18. tm. ob 10. dopoldne v kazinski dvorani.

Razpisana služba. Banska uprava je razpisala službeno mesto fitopatologa — uradniškega pripravnika na banovinski kmetijski poskusni kontrolni postaji v Mariboru. V poštev pridejo prosilci z dovršeno kmetijsko fakulteto, prednost pa imajo tisti, ki so se že nekoliko specializirali iz fitopatologije. Prošnje naj pošljejo banki upravi do 10. decembra t. l.

Priznanje našim železničarjem in poštum uslužbenecem. Na pogreb našega blagopokojnega kralja so prevozili vlaki na naših železnicah na stotisoče ljudi iz vseh krajev naše države. Kljub ogromnemu prometu pa se ni zgodila niti najmanjša železniška nesreča. Zato je prometni minister poslal železničarjem naslednjo pohvalo: »S pohvalo naglašam visoko pojmovanje in vestno izpolnjevanje dolžnosti železniškega, poštne in brzojavnega ter parniškega osebja ob smrti in pogrebu viteškega kralja. Upam, da bo prizadevnost osebja prometnega ministrstva ostala na dostojni višini.« — Enako zahvalo, kakor železničarji so zaslužili tudi naši poštni uslužbenci, zlasti telefonisti, ki so z veliko požrtvovalnostjo vršili svojo naporno službo.

Volitev v železničarski bolniški fond. Z odlokom prometnega ministra so razpisane volitve za oblastne skupščine bolniškega fonda na dan 6. decembra. Obenem je prometni minister dovolil, da se vsakemu članu volilne komisije in volilnega odbora, ki bo delal v oblastni upravi, izplača za delo pri volitvah po 40 Din nagrade na dan.

Žetev smrti. Prefekti teden so v Mariboru umrli: zasebnica Marija Kovačičeva, stara 78 let; upokojeni poštni uradnik Anton Gorše, 68 let; mizar Ludvik Kopčič, 56 let; upokojeni mestni geometer Albert Zuzulka, 57 let; upokojeni škofstavec Boštjan Ferk, 75 let; viničar Pavel Ulčnik, 72 let; vdova Marija Roškerjeva, 87 let; Olga Kohnetova 8 let; zasebnica Klara Šebekova, 50 let; vdova Marija Fonova, 72 let; posestnica Marija Rošakova, 58 let; žena poštnega nadoficijala Julijana Penova, 48 let in kazniški paznik Alojzij Longino, 52 let.

Avstrijski hitlerjevci se preselijo v Nemčijo. Avstrijski emigranti, pristaši na rodne socializma, ki so dobili v naši državi gostoljubno streho, se bodo te dni preselili v Nemčijo. Iz Varaždina in še iz drugih taborišč bodo prepeljani v eno izmed naših pristanišč, od koder jih bo peljal posebni parnik v nemško luko.

Sarajevo dobi moderno srednjo tehnično šolo. Banska uprava drinske banovine je najela posojilo 3 milijone Din za dovršitev zgradbe srednje tehnične šole v Sarajevu.

Posnemajte! Kodrič Franc, uslužbenec tvrdke Rosner, »Jugosvila« v Mariboru, se je iz lastnega nagiba zgledal pri blaginiku PTL in izrazil željo, da hoče v tovarni ob priliki izplačila mezd pobirati protituberkulozni dinar. Imenovani je že pri prvem izplačilu nabral 218.75 Din, za kar izreka PTL njemu, kakor tudi vsem darovalcem iskreno zahvalo. Njegova požrtvovalnost je posnemanja vredna.

Premiera prve letošnje veseloigre »Gugalnice« bo v soboto 17. tm. Delo odlikuje izborna izbrana siže, prav teatersko pisana vsebina, vzeta z bistrim opazovanjem iz vsakdanjega življenja ob času raznih deflacij. Režija je Kovičeva, nastopijo Dragutinovičeva, Zakrajškova, Starčeva, Kraljeva, Savinova, Furijan, Gorinšek in Blaž. Bloki veljajo.

Ljudska univerza v Mariboru. Zadnja notica glede Žalnega koncerta se popravlja v toliko, da se ne bo vršil koncert 30. novembra, temveč v torek, dne 20. novembra ob 20. uri zvečer v frančiškanski cerkvi.

Ljudska univerza v Mariboru. Danes v petek 16. novembra ob 20. uri je otvoritev zdravniškega cikla, in sicer s predavanjem gospoda dr. Vrečka, upravnika tukajšnje bolnišnice o razvoju modernega zdravstva in njegovem sedanjem stanju. V ponedeljek 19. novembra predava univ. doc. dr. Vladimir Bazala iz Zagreba o šušmarstvu v medicini. Za »žalni koncert« v torek, 20. novembra se dobe vstopnice v knjižarni sv. Cirila pri frančiškanski cerkvi, pri gospej Brišnik in g. Höferju v soboto 17. novembra.

Študijska knjižnica je razstavila v čitalnici Meškova dela, primere njegovih rokopisov in važnejšo literaturo o njem. Razstava vsebuje poleg izvornih izdaj tudi mnogo prevodov in ostane odprta do 24. tm. Vstop prost vsak delavnik dopoldne od 9. do 12. ure.

Gostilna Mandl in soboto in nedeljo pojedina krvavih in jetrnih klobas.

Šahovski brzoturnir. Sinoči se je odigral v kavarni »Central« velik šahovski brzoturnir za brzopotezno prvenstvo Maribora za mesec november. Turnir, se je udeležil izven konkurence za prvenstvo tudi naš mednarodni šahovski mojster g. Vasja Pirc, ki je igral z vsakim igralcem s konjem manj in klub temu dosegel največ točk in prvo nagrado. Drugo nagrado in prvenstvo je dobil g. cand. tehn. Joža Mesiček. Tretjo gosp. Ostanek, četrto g. Kukovec, peto in šesto sta si delila gg. Hribar in dr. Spindler. Darovalcem nagrad, gospej Stiklerjevi urarju Ilgerju, drogeristama Pečarju in Vladoviču, lekarnarju Maverju, tvrdkam Kravos, Rosina in Meinl se klub tem potom najtopleje zahvaljuje!

Prometna nezgoda. Včeraj popoldne okrog 16. ure se je pripetila na Glavnem trgu prometna nesreča in je manjkalo le za las, da ni zahtevala mlade človeške žrtve. V smeri proti Koroški cesti je vozil Hrastov tovorni avto v zmerem tem pu. Ko je zavil na Glavni trg, se je pripeljala nasproti mlajša kolesarka in zgubila tik pred avtomobilom oblast nad svojo kolesom. Skočila je s kolesa v trenutku, ko ga je že zgrabilo prednje kolo avtomobila. Avto je kolo popolnoma zdrobil, mlada kolesarka pa je ostala v smrtnem strahu na veliko srečo nepoškodovana. Nezgoda je sama zakrivila in ni zahtevala za zdrobljeno kolo nobene odškodnine.

Nezgodna kronika. Včeraj in danes dopoldne so pripeljali v mariborsko bolnišnico več ponesrečenec. V Zgornji Voličini je vrgel neki delavec 13-letnemu posestniškemu sinu Francu Korošču kamen v glavo in mu prebil lobanjo. Na Zrkovski cesti stannjoči 4letni sinček delavke Verlakeve si je pri padcu zlomil desnoro roko. Pri delu se je hudo ponesrečil 24letni delavec Josip Konček s Pobreške ceste. Na nesrečo je prišel z levo roko v stroj, ki mu jo je nevarno poškodoval v zapestju. Srčna kap pa je zadela 65letno zasebnico Marijo Mulčevu.

Občina Celje okolica za priključitev k mestu. Občina Celje okolica se je na svoji seji izjavila za priključitev k mestu Celju, toda le pod pogojem, da se priključi vsa občina in ne samo nekateri deli, kakor to predlaga banska uprava.

Tečaji za smučarske voditelje. Da ustvari kader smučarskih narodnih voditeljev, je ministrstvo za telesno vzgojo naroda razpisalo natečaj za sprejem v tri tedenske smučarske tečaje, ki bodo v tej zimi. Pravico do udeležbe imajo telovadni učitelji srednjih šol, ki se niso udeležili lanskega smučarskega tečaja in ki niso starejši od 35 let, kakor tudi učitelji ljudskih šol, ki niso starejši od 30 let. Tečaj bo za srednješolske telovadne učitelje od 1. do 22. decembra, za učitelje ljudskih šol pa od 2. decembra do 5. januarja. Prošnje srednješolskih telovadnih učiteljev se sprejemajo do 20. t. m., prošnje učiteljev ljudskih šol pa do 1. decembra. Prošnje, kolkovane s 25 Din, je treba poslati ministrstvu za telesno vzgojo naroda (strokovnemu oddelku). Sprejeti kandidati dobe od države 24-dnevni dopust z vsemi prejemki. Ta dopust se jim ne všteje v redni letni dopust. Razen tega dobe povračilo stvarnih prevoznih stroškov, in sicer polovične vožnje III. razreda brzovlaka, kakor tudi potrebno smučarsko opremo, stanovanje, prehrano, kurjavo in razsvetljavo za ves čas tečaja.

Zagreb dobi še dve srednji šoli. Veliko skrb posveča zagrebška mestna občina vsemu šolstvu. Sedaj pripravljajo načrte za gradnjo dveh novih srednjih šol, ki bosta že prihodnje leto pod streho. Stroški za vsako zgradbo so proračunani na okrog 10 milijonov Din.

V zagrebško višjo pedagoško šolo so sprejeti za slušatelje prvega letnika naslednji učitelji in učiteljice: Josip Tomažič iz Tinj na Pohorju, Celestina Gorupova iz Gornje Polskave, Karel Prah iz Slovenjgradca, Erna Česnikova od Sv. Štefana pri Šmarjah, Pavla Prekova iz Dobropolja, Anton Knežević iz Radatovičev, Marija Brenkova iz Kopnega, Gabrijela Grimova iz Cerkelj in Ljudmila Dolenčeva iz Mežice.

Službeni list banske uprave dravske banovine objavlja v svoji 92. letošnji številki naredbo o določitvi nevarnostne tabele za zavarovanje proti nezgodam in o postopku pri uvrščanju obratov v nevarnostne razrede in nevarnostne odstotke; razpored zvanj izvršilnih uradnikov in upravnih uradnikov sodnih zaporov na območju apelacijskih sodišč; ratifikacija mednarodne sanitarne konvencije s svobodnim mestom Gdanskim; pristop Brazilijske pogodbi o odpovedi vojne; pristop Iraka k koncesiji o postopanju z vojnimi ujetniki; pristop Iraka k ženevski konvenciji za izboljšanje usode ranjencev in bolnikov v vojni; spremembe in dopolnitve v pravilniku o pobiranju cerkvenih taks za uradna dejanja jerarhijskih in samoupravnih oblastev, teles in organov srbske pravoslavne cerkve in razne objave iz »Službenih novin«.

Hiše in stanovanja v Ljubljani. Ljubljana ima 3734 hiš. Od teh je 1592 pritličnih, 198 visokopritličnih, 1311 enonadstropnih in 17 večnadstropnih. Vseh stanovanj ima Ljubljana 13.945, torej nekaj manj kakor družin. Od teh ima kopalnice samo 2625 stanovanj.

Radio Ljubljana. Spored za soboto 17. tm. Ob 12.15: plošče, 12.0: poročila; 13.: čas, plošče; 18.: »Električne centrale«, predava inž. Drago Mattanovich, 18.20: plošče; 18.50: francoščina, poučuje prof. Prezelj; 19.20: nacionalna ura; 40 dnevnic viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja; 19.50: jedilni list, program za nedeljo; 20: slov. narodne žalne pesmi, pojo fantje na vasi; 20.40: radio-orkester; vmes čas in poročila; 22: duet: klavir in harmonij, izvajata gg. Neffat in Svetel.

Grajski kino. Od danes dalje remekdelo, ki nam prikazuje in opisuje dogodek zadnjih tridesetih let, dobo ko je človeštvo doživelo največ izkušenj, veselja in trpljenja, »Kavalkada«, vefilm v nemškem jeziku.

Kino Union. Danes zadnji dan ljubavni film »S križem in mečem«. Od sobote dalje najnovejši vefilm iz azijskih džungl »Vražji tiger«. Silno napeta vsebina ter originalni posnetki. Film, katerega vsaka scena nudi posebno senzacijo.

Bolne žene dosežejo z uporabo naravnega »Franc Josefove« grenčice neovirano lahko iztrebljenje črevesa, kar čisto učinkuje izredno dobrodelno na obolele organe.

Narodno gledališče

REPERTOAR.

Petek, 16. novembra: Zaprtlo.

Sobota, 17. novembra ob 20. uri: »Gugalnica«. Premiera. Bloki veljajo.

Nedelja, 18. novembra ob 15. uri: »Idealen soprog«. Znižane cene. Ob 20. uri: »Gugalnica«. Bloki.

Premiera »Gugalnice« bo v soboto 17. t. m. To prvo veseloigro letošnje sezone je napisala Olga Scheinpflugova, avtorica iz lanske sezone dobro znanega »Okenca«. Delo je polno komičnih situacij ter bo izborno zabavalo. Godi se v dobi večnih finančnih prevratov, ko se je bogastvo čez noč izpreminjalo v revščino, pa tudi narobe. Dejanje se vrši v vele mestu menjaje se v kuhinji ter v salonu. Slik je sedem, odmor je po 4. sliki. Režira glavni režiser J. Kovič, nastopijo Dragutinovičeva, Zakrajškova, Starčeva, Kraljeva, Savinova, Gorinšek, Furijan in Blaž. Za to predstavo je posodila iz prijaznosti kuhinjsko in nekaj drugega pohištva tukajšnja Mizarska zadruga, vso kuhinjsko opremo pa tvrdka Albert Vicel. **Pri premieri veljajo bloki.**

Kaj bo v nedeljo v gledališču? Obiskovalce iz okolice in občinstvo, ki sicer med tednom ne utegne obiskati gledališča opozarjamo na nedeljsko popoldansko predstavo Wildeove duhovite in zanimive igre »Idealni soprog«. Ta predstava je ena najboljših letošnjih ter splošno ugaja. Veljajo znižane cene. — Zvečer ob 20. uri bo prva ponovitev veseloigre »Gugalnica«. To delo v svojem žanru izvrstno in polno zabavnih mest. Obenem je »Gugalnica« prva letošnja veseloigra.

Pri zaprtosti in hemeroidih, motnjah v želodcu in črevesju, oteklosti jeter in vranice, bolečinah v hrbtu in križu je naravna »Franz Josefova« grenčica, večkrat na dan použita, krasen pripomoček. Zdravniške izkušnje so ugotovile pri trebušnih obolenjih, da deluje »Franz Josefova« voda sigurno razkrajajoče in vselej milo odvajajoče. »Franz Josefova« voda se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Apiha in tovariše bo ponovno sodilo mariborsko okrožno sodišče. Pred meseci so bili Apih in tovariši obsojeni pred mariborskim okrožnim sodiščem zaradi komunistične propagande. Ker pa se je nabralo zoper njega in tovariše precej novega dokazilnega in obtežilnega materiala, ga je nameravalo mariborsko okrožno sodišče izročiti zagrebškemu kasacijskemu sodišču. Kasacija pa je naročila mariborskemu okrožnemu sodišču, naj samo ponovno sodi Apiha in njegove tovariše.

Ponoven vlom v Martinčevu izlozbo. V četrtek popoldne je Martinčev trgovski pomočnik opazil, da je nekdo odprl izlozbo v koridorju in pobral iz nje 6 žepn in dva lovska noža ter škarje, v skupni vrednosti 200 Din. Vlom so osumljeni neki mladi fantalini, s katerimi je imela te dni policija posla. Izlozbo so odprli s ponarejenim ključem.

Živalske kužne bolezni. Po stanju z dne 10. t. m. se je pojavila v naši banovini svinjska kužna bolezen na 124 dvorcih, svinjska rdečica na 39, steklina na 3, perutninska kolera na 4, kuga čebelnih zalege na 4, vrančni prisad, šuštavec in konjske garje pa na enem dvorcu.

Trg za ribe. Današnji trg za ribe je bil srednje založen. Prodajali so sardelice po 12, očiade po 16, jegulje po 26, krape po 15 Din kg.

Sneg, dež in poplave. Zadnji deževni nalivi so bili po vsej južni in zapadni Evropi. V Gornji Italiji so cele pokrajine pod vodo in je povodenj povzročila ogromno škodo. Naše reke, ki so prestopile svoje bregove, so se že pomirile in ni več nevarnosti poplav. Vrhove Alp in drugih gorskih sistemov pa je pokril sneg. Na Št. Gotthardu ga je zapadlo nad 2 m. Zasnežene so vse avstrijske ceste preko Alp.

Vremensko poročilo mariborske meteorološke postaje. Davi je kazal toplomer 8 stopinj C nad ničlo, minimalna temperatura je znašala 6 stopinj C nad ničlo; barometer je kazal pri 17 stopinjah 740, reduciran na ničlo 738; relativna vlaga 88, vreme je oblačno in tiho; vremenska prognoza; zmerno hladno, v ostalem stalno vreme.

Politični položaj Slovencev v obdobju leta 1914

PREDAVANJE MINISTRA V. P. G. DR. V. KUKOVCA V LJUDSKI UNIVERZI.

Država je šele dejstvo, ki omogočuje pravo življenje naroda. Te besede Hegla je treba vzeti na um, ko brez tesnobe in kratkovidnosti presojava stremjenja in dela graditeljev Jugoslavije, ko v skopem pregledu očitamo zgodovinsko pot nas Slovencev do ujedinjenja in naš osebni delež na zgradbi skupnega domovanja.

Med graditelji mlade Jugoslavije vidimo na odličnem mestu s slovenske strani ministra n. r. g. dr. Vekoslava Kukovca. Njemu je Ljudska univerza poverila nalogo, da nam kot živa in udeležujoča priča prikaže politični položaj Slovencev v obdobju okoli l. 1914, usodepolni letnici pričetka trpljenja in končne zmage. Iz njegovega v globoko segajočega predavanja posnemamo:

Politično življenje nas Slovencev prične utripati v zavestno in usmerjeni politični volji šele po l. 1867, kakaj vsi politični dogodki na naši zemlji pred tem letom so le priložnostni impulzi zgodovinsko še dremajočega naroda, ki se še ni čutil pozvanega na pozorišče zgodovinske budnosti: je to nekako naša otroška doba prvih političnih vznikov.

Leto 1867 nas na mah predrami: dualistična ustava nas z znamenito določbo 19. člena osnovnih zakonov oboroži, da si ustvarimo program po zamisli zakonite enakosti vseh plemen na teritoriju monarhije. Sloviti etnografski kongres, ki se je vršil istega leta v Moskvi ter združil vse vodilne duhove slovanskega sveta, je nepopisno nacionalno navdušil tudi slovenska zastopnika avstr. Slovanov očeta Bleiweisa in župnika Matija Majerja. Ko mogočni val je tok narodnega navdušenja zagrabil naš narod. Časopisi in tabori (Ljutomer, Žalec, Vižmarje) so ponesli vzklik misli na vse strani. Okolost »Starih«, konservativne »Narodne sloge«, premaga mladeniški elan Mladostlovenec. Neustrašeni Levstik, Stritar in Gregorčič otvorijo ostro kritiko prvaštva in avtokracije v naši kulturni in politični javnosti, borbo, ki se izmaliči po 10 letih v nasprotstva »Elastikov« pod F. Šukljem in »Radikalov« pod Tavčarjem in Hribarjem. Rimski katolik Anton Mahnič docela loči duhove: katoliško narodno in narodno napredno stranko (l. katol. shod l. 1892 v Ljubljani). Kardinal Misija in škof Jeglič organizirata 2. katoliški shod, ki si je nadel nalogo podrobnosti in totalne organizacije vsega gospodarskega, socialnega in kulturnega življenja katoliških Slovencev. Naprednjaki ne morejo zaostati: nesluteno se razgiba vse naše javno življenje. Ustanavljajo se društva, čitalnice, posojilnice itd. Medsebojna politična napetost je kljub nevrščeni nespravljivosti podvrgla javnost medsebojni ostri presoji ter mnogo odvrčala od pjančevanja in zavratne surovosti. Pod različnimi sistemi so Slovenci sodelovali v Državnem zboru na Dunaju ter nudili l. 1904. Mladočehom

pomoč v borbi proti Nemcem, ki jim je ugodil cesar Franc Jožef ter si tako zapravil zaupanje Slovanov za vedno: Koerberjevo ministrstvo nasilja je padlo. Razredna zavest, ki jo širi socialno-demokratska stranka, se širi tudi po naših revirjih ter krepko posega preko prvih delavskih organizacij v naše politično življenje. V skupni fronti Mladočehov in delavskih zastopnikov pomagajo tudi Slovenci izvojevati l. 1907 splošno, enako in tajno volilno pravico: nemška nadmoč je bila za vselej srta. V vseh deželnih zborih, posebno na Kranjskem, pa še na Štajerskem, Koroškem, Goriškem in Trstu posegajo naši narodni poslanci s krepko roko v tok političnih dogodkov ter se uspešno udeležujejo na gospodarskem polju. Tako so si naši v hudem političnem boju pridobili zrelosti in dragocenega izkustva. Vse to jih je usposobilo za udeležitev lastnih političnih koncepcij ter jih pripravilo v potrpljenju pričakati dan Vstajenja.

Proti svoji volji in interesom s sredstvi nepremagljivega nasilja so bili Slovenci vrženi v svetovno vojno. 469 naših, ubitih zaradi veleizdaje, je položilo svoje življenje za ideje Jugoslovanstva. 2,75% svojega prebivalstva je zgubila Slovenija v vojni. Naši odlični rodoljubi pa, ki jim je uspelo zbežati v inozemstvo, predvsem dr. G. Gregorin, dr. Bog. Vošnjak in N. Zupanič so pa v Jugoslovanskem odboru v Londonu, Parizu in Ameriki propagirali lastno državo, Jugoslavijo ter 20. julija 1917. sklepali na Krfu s srbskimi zastopniki znamenito krško deklaracijo, dogovor o sporazumni ureditvi bodočega doma. Doma pa po hudih političnih bojih nadomesti dr. Šušteršiča dr. A. Korošec, predsednik Jugoslovanskega kluba na Dunaju, ki je dne 30. maja 1917 v parlamentu presečenim vladodržcem prečital Majsko deklaracijo, dokument, ki manifestira narodno voljo po politični in administrativni enoti Jugoslovanov.

Zahtevi antante po nedvoumni deklaraciji Slovencev in Hrvatov za skupno državno združitev s Srbi je bilo ustrezno, ko so se 26. decembra 1917 v Mariboru sestali dr. Srdjan Badisavljevič, urednik Rječi Srba, Hrvata i Slovenaca in odposlanec hrvaško-srbske koalicije, dr. Albert Kramer, dunajski urednik »Slovenskega Naroda« in naš nocojšnji predavatelj dr. V. Kukovec ter sklenili organizirati narod v tem pravcu. Zapadniški shod v Celju 11. januarja 1918 je pozval vse Jugoslovane h koncentraciji. Sledil je shod zaupnikov v Ljubljani 2. februarja 1918 in že 2. in 3. marca 1918 so se sestali v ta namen v Zagrebu zastopniki strank iz vseh jugoslovanskih dežel ter sklenili izvesti koncentracijsko politično zasnovo. 29. in 30. aprila 1918 se je v Ljubljani osnovala Jugoslovanska demokratska stranka. Politični dogodki prvega reda se kar pode ko zdrav

pomladanski vihar: sledi ustanovitev Slovenskega narodnega sveta v Ljubljani pod predstvom dr. A. Korošca in dne 5. 10. Narodnega veča v Zagrebu, ki izda 19. 10. proglas, da prevzema politično in administrativno organizacijo vseh avstro-ogrskih jug. pokrajin. Dne 29. oktobra proklamira Narodno veče v Zagrebu, naša slovenska javnost pa manifestira v Ljubljani kočno odločno odcepitev od monarhije ter ustanovitev lastne države. Iz vseh koncentriranih strank se ustanovi Narodna vlada, v kateri sodeluje g. predavatelj kot poverjenik za finance, ki se z velikim veseljem spominja na živo življenje v prvi narodni sproščenosti. Dne 1. decembra 1918 povede dr. A. Pavelič jugoslovanske odposlance pred regenta Aleksandra, ki izda proglas o združitvi območja Narodnega veča z ozemljem kraljevine Srbije; na tej osnovi se je ustanovila nova centralna vlada pod Stjepanom Protićem, v katerem sta bila Slovenca dr. Korošec in dr. Kramer. Kraljev manifest z dne 6. januarja

1919 je rojstna listina mlade Jugoslavije, pričetek svobodnega razmaha narodnih sil, ki po besedi Hegla šele sedaj zamorejo pričeti svoje pravo življenje.

Le izredna osebnost g. predavatelja, umerjena in odločna obenem, nam je zamogla pokazati v jasni luči lastne izkušnje in stvarne, nepristranske ocene, naš delež na zgradbi naše domovine. G. minister dr. Kukovec je služil štirim vladam (17. maja 1920 do 20. decembra 1921) kot socialni in trgovin. minister. Pod njegovo egido je izglasoval parlament znameniti zakon o zavarovanju delavcev; takrat so bile zdrave vse socialne zaščitne navedbe, izredna politična dela, ki dvigajo našo socialno zakonodajo in skrbstvo na dostojno svetsko višino.

Presrečna zahvala, ki jo je žel ta večer g. predavatelj, je bila iskren izraz visokega spoštovanja in priznanja vsemu nesebičnemu in požrtvovalnemu delu moža, ki je pogumno in večje pomagal pri gradbi naše Jugoslavije, vedno zvest samemu sebi in domovini.

Živahne priprave za Obrtniški teden

Glavne točke programa prireditev

Po vseh obrtniških centrih dravske banovine so pričeli okrožni in krajevni odbori za prireditev Obrtniškega tedna živahna dela in priprave. Posamezna obrtniška združenja in društva so ustanovila delovne odbore, ki bodo v redeljo 2. decembra t. l. dopoldne priredili manifestacijske obhode, katerih se udeležijo razen obrtnikov tudi pripadniki drugih stanov, n. pr. kmetje, uradniki, delavci, gospodinjke itd., povabljeni pa bodo poleg oblasti tudi predstavniki raznih gospodarskih, kulturnih, narodnih in stanovskih društev.

Glavni odbor je naprosil kr. bansko upravo, da dovoli propagandna predavanja o pomenu obrtnega stamu in gesla »Ceni in kupuj domače obrtniške izdelke!« tudi po šolah. Izdelani so propagandni lepaki z napisom »Temelj narodnega

blagostanja je krepak obrtniški stan!« Ti lepaki bodo na vseh javnih prostorih in po vseh obrtniških delavnicah in trgovinah. Obrtnišvo bo imelo tudi posebne znake, ki predstavljajo nakovalno in kladivo, kar znači, da si obrtnik sam svoje sreče kovač.

V kinematografih bodo opozarjale na Obrtniški teden posebne propagandne slike, v radiu pa bodo tekom Obrtniškega tedna vsak dan ob 13. uri posebna desetminutna predavanja. Tudi po drugih pokrajinah države so priprave že v teku, tako, da je pričakovati, da bo Obrtniški teden prireditelj, ki bo v vsakem pogledu utrdila pozicijo obrtništva v javnosti, obrtništvo pa vrnila samozavest, ki so jo težki časi, katere preživlja, že tako zelo omajali.

Gospodarske vesti

Zrcalo našega gospodarstva. Društvo industrijev in veletrgovcev v Ljubljani objavlja za dobo od 1. do 10. t. m. naslednjo statistiko: Otvorjeni konkurzi v dravski banovini, savski 1 (0), vrbavski, drinski, zetski in moravski 0 (0), primorski 2 (0), donavski 1 (3), Beograd, Zemun in Pančevo 1 (4); razglašene prisilne poravnave izven konkurza v dravski banovini 0 (0), savski in drinski ter donavski 1 (0), moravski, Beograd, Zemun in Pančevo 2 (0); končana konkurzna postopanja v dravski banovini 2 (1), savski in primorski 1 (1), vrbavski in drinski 1 (0), primorski 1 (1), zetski 2 (0), donavski 2 (5), moravski 0 (0), vrdarski 2 (0), Beograd, Zemun in Pančevo 0 (1); potrjene prisilne poravnave v dravski banovini 5 (4), savski 2 (2), vrbavski, drinski, zetski, donavski, moravski in vrdarski 0 (0), primorski 3 (1), Beograd, Zemun in Pančevo 0 (2).

Sterilizacija na debelo

Kakor znano, je bil lani sprejet v Nemčiji predlog, naj se težki zločinci, zlasti taki, ki so dedno obremenjeni, sterilizirajo. Te dni je podal vodja državne bolnišnice, preiskovalnega sodišča Berlin-Moabit medicinski svetnik dr. Schlegel, ki je izvršil največ takih operacij, kakor jih določa zakon, pregled dosedanjih operacij. V tej državni bolnišnici so po uveljavljenju zakona, približno v enem letu sterilizirali 111 zločincev, enaka usoda pa čaka še 20 drugih, ki so bili že natančno pregledani. Vsakega najprej fotografirajo, barvo in višino njegovega glasu pa v posameznih primerih posnamejo na voščene plošče. Zdravnik potem tudi napiše mnenje o psihi in inteligenci vsakega pacienta, ki ga sterilizirajo. Po vseh teh pripravah sledi operacija, ki traja samo osem minut.

Spominjajte se CMP

Valentin Katajev:

Izpit je napravil

Ves teden pred izpitom je glavni blagajnik Diabetov hodil okrog s polodprtmi očmi in po cele ure buljil v papir.

»Kdo je velik učitelj? Marx. Kaj predstavlja pomožni organ? STO (neka sovjetska institucija). Kaj je socialpatriotizem? Služenje buržuaziji pod krinko socializma? Besna eksploatacija na podlagi privatne lastnine. Kako se razvija gospodarski načrt? Na podlagi elektrifikacije. Kje so sodelovale razne dežele. Na prvem kongresu II. internacionale leta 1889., v Parizu. Kakšen kapital poznamo? Stalni in premenljivi. Kakšna bo oblika bodoče komunistične družbe? Neznano. Kdo je renegat? Kautsky. Kdo je deputat? Painlevé. Kdo je kandidat? Lafolette. Kdo sta social-izdajalca? Scheidemann in Noske. Kaj je Abramovič? Social-idiot.

Vestni Diabetov je mrzlično pregibal v rokah rešilni listek in murmal:

»Da se le ne bi zmotil. Da se le ne bi zmotil. Kdo je deputat, Painlevé. Kdo je renegat? Kautsky. Kdo je kandidat? Lafolette.«

Ko so ga povabili v sobo, kjer je zasedala komisija, tedaj je pred njegovimi očmi vstala rdečkasta megla in v ušesih mu je zagrnelo. Toda premagal je prvi strah, stopil k mizi in zamižal.

»Vaše ime, sodrug?« je vprašal predsednik komisije.

»Marx«, je trdo odgovoril dobrodušni blagajnik.

»Koliko let imate?«

»Sto.«

»Poklic?«

»Služenje buržuaziji pod krinko socializma!«

Predsednik je prve odgovore preslišal, pri zadnjem pa je visoko dvignil levo obrv.

»Hm... Precej odkrito priznanje. Vaši službeni odnosi, državljani?«

»Besna eksploatacija na podlagi privatne lastnine.«

»Glej!... izvrstno! Kako ste se vendar vtihotapili v sovjetske ustanove?«

»Na podlagi elektrifikacije.«

Člani komisije so se spogledali.

»Toda sodrug, kdaj ste vi zadnjič merili temperaturo?«

»Na prvem kongresu II. internacionale leta 1889. v Parizu.« se je odrezal glavni blagajnik.

»Vaše oči, sodrug, imajo nekam mrzličen blesk.« je mehko dejal predsednik.

»Stalni in premenljivi.« je ljubeznivo pojasnil Diabetov. Od razburjenja in navdušenja so se mu tresla lica kakor mopsu. Prestopal je z ene noge na drugo, zobje so mu šklepetali, v žepu pa je za drhtečimi prsti mečkal važen listič.

»Sijajno! Prekrasno, res prekrasno! Le razburjajte se ne nikar! Mogoče ste utrujeni, sodrug? Sedite!« je rekel predsednik in skušal dati svojemu glasu mehak zvok. Šele sedaj je pričel razumovati vso stvar in je nepričakovano vprašal:

»Katerega smo danes?«

»Neznano.« je odgovoril Diabetov. Pot ga je oblival in čutil je, da zadaja sovražnikom poslednji udarec.

»Člani komisije so med seboj nemirno šepetali. Tajnik je po prstih odšel iz sobe.

»Sijajno, sodrug!« je vzkliknil predsednik s ponarejenim navdušenjem. Prekrasno in odlično! Predvsem pa, ne razburjajte se! Šli boste na Krim, v Jalta. Tam je solnce, veste... Predvsem pa še enkrat rečem, ne razburjajte se! Na svidenje, sodrug!«

Diabetov se je na mestu prestopil in s hripavim glasom rekel:

»Znam še naprej! Kdo je renegat? Kautsky, Kdo je deputat? Painlevé. Kdo je kandidat? Lafolette. Kdo sta...«

»Predvsem se ne razburjajte!« je ponovil predsednik in previdno vstal s stola. »Verjamemo vam tudi na besedo... Na svidenje, sodrug!«

Diabetov se je radostno priklonil, se ustavil pri vratih in se široko zasmejal: »Kdo sta social-izdajalca? Scheidemann in Noske. Kaj je Abramovič?« Napravil je daljšo pavzo in naposled pomenljivo odgovoril:

»Social-idiot!«

Pred vrati so ga obkolili razburjeni so-trudniki.

»No, kako...? Kaj?«

»Vse sem posekal! Osem vprašanj kakor nič. Ostalih šest sem sam povedal. Verjemite mi, da je predsednik kar vzhičen. Predlagal mi je dopust. Na Krim. Kakor nič.«

Strto srce.

Karel mi je dejal, da mi daruje celo svoje srce.

No, saj ne bo dosti vredno; meni je namreč zatrejal, da sem mu ga strla.

A. K. Grin:

Bogastvo

Roman.

Ali bo hudodelec zaprt, in bo kmalu stal pred njim zmagoslavni Gryce s potrdilom krivde v rokah? To je bila njegova najiskrenejša želja, na katere izpolnitev sploh ni upal misliti. Protivila se je sicer neplemenita osveta njegovi naravi, a ljubosumnost ga je obvladala popolnoma; žgoča želja ga je prevzela, videti osovražena tekmeča ponižanega, njegovo hinavstvo in tajna hudodelstva pa odkrita pred vsem svetom.

Komaj deset minut je minilo, odkar je njegov nasprotnik vstopil v hišo, in že spet so se slišale stopinje in postava je htel pred njegovimi očmi k vratom, v kateri je takoj spoznal slugo Degrawa. Ako bi mu Gryce ne zabičal tako natančno, da mora molčati, bi težko premagal s ušnjavo, da ga ne nagovori, ker je imel zanj pripravljenih celo vrsto vprašanj. Spomnil se je opomina tajnega policista in se premagal, se skril za divjo trto, ki je ovijala vhod in pustil človeka mimo. Na svoje pomirjenje je takoj opazil, da tudi tega opazujejo, ker je nekaj stopinj za njim vstopil drug mož v vežo, ki se je zdel umetniku znan po zibajoči se hoji.

Ko je še razmišljal o raznih možnostih, kako bo Gryce sprejel prihod teh dveh, je že pridiral prvi izmed njih iz hiše naravnost v smeri proti kolodvoru, odkoder se je pravkar slišal žvižg prihajajočega vlaka. Kmalu nato mu je sledil drugi v isti smeri. Obenem so se pokazali radovedni obrazi na vratih in oknih, ki so očividno z zanimanjem opazovali izid čudnega lova.

Tudi umetnik je bil še zaposlen s tem dogodkom, ko hipno začuti, da ga je nekdo potrepljal po rami, in tihi glas mu je zašepetal na uho:

»Želite poslušati zgodbo gospoda Degrawa. Zelo čudna je.«

Brez pomisleka je sledil umetnik Gryceju, ki je stopal pred njim po stopnicah in mu med tem z vneto šepetal:

»Zunaj se gode neobičajne stvari. Sluga Degrawa beži v največji naglici pred možem, ki mu je že prej sledil v hišo. Sedaj sta oba izginila proti kolodvoru.«

»Kaj mi ne poveste! No, Byrd je umih nog, našel bo sredstva in pota, da ga ulovi. Le pojdite z mano!«

Stopila sta v prostorno, lepo opremljeno sobo v prvem nadstropju, mogoče najboljšo v vsej hiši. Tam sta našla Degrawa iz Clevelanda, ki ju je pričakoval. Sprejel je umetnika z mirnim dostojanstvom, kar ga je zelo presenetilo; še bolj se je pa začudil, ko je opazil spoštljivo obnašanje policista.

»Mislim, da ni treba gospoda predstaviti,« je rekel Gryce klanjajoče se, medtem ko je Degraw umetnika motril ne brez prijaznosti in kot vljuden gospodar prinesel stole in vabil svoja gosta, naj sedeta. Ali Gryce dozda še ni omenil vzroka svojega obiska, ali se je stvar popolnoma spremenila, ker o kaki aretaciji ali sploh o kakem sumu ni bilo ne duha ne sluha.

Sedaj je začel policist:

»Gospod Degraw mi je dovolil, da vas pozovem, baje mi ima razjasniti važna dejstva. Vaše občevanje do sedaj ni bilo najbolj prijetno, a po mojih besedah se je prepirčal, da ste imeli več kakor dovolj povoda, da mu ne zaupate. Zaredi tega vas ne smatra več kot osebnega sovražnika, marveč kot sotrpina, ker nimata samo enakih imen, ampak sta doživela tudi podobne izkušnje. Oba sta bila po krivični obtožbi policije aretirana, kar nadzornik in jaz najgloblje obžalujemo.«

Pri spremembi tajne zadeve umetnik ni več vedel, ali bedi ali sanja.

»Potem ste pač našli tretjega Hamiltona Degrawa,« je rekel, »ali se je vsaj nedvomno izkazalo, da pričujoči lastnik tega imena ni oni gospod, ki je v New Yorku postal vsem deklicam nevaren, ki so se imenovali Jenny Rogers?«

»Nasprotno,« ga je prekinil drugi, »po nesreči sem prav tisti. A smoter, ki ga

zasledujem, je popolnoma drug, kakor je policija mislila, da zasluži prejel pomilovanje, kakor zaupanje. Hočete slišati mojo zgodbo?«

»Seveda,« je odgovoril umetnik, majaje z glavo, »nihče ne bo veselejši kakor jaz, če je sum, ki leti na naše ime, enkrat za vselej odpravljen. Da se obema posreči podati zadovoljivo izjavo vseh sumljivih okoliščin, ki so ga postavile v tako čudno luč, o tem je vendar na tistem dvomil. Pa kako se je dal tako bištroumen mož, kakor je Gryce, odvrtniti od svojih slutnj, ki so bile vendar dovolj utemeljene?«

»Veliko nezdob bi preprečil, ako bi preje pripovedoval svojo zgodbo,« je začel tujec, »pa tega nisem mogel vedeti. Mislim sem, da izpolnim svojo dolžnost, ako čim dalje zamočim svojo skrivnost. Včasih mi je bilo dovelj težko, kajti to podjetje mi je postalo najtežje, katerega sem se lotil do sedaj v svojem življenju.«

Rojen sem bil v Clevelandu kjer sem živel kot premožen mladenič popolnoma po svoji volji. Stanoval sem v klubu, službe nisem imel nobene, kakor tudi ne obveznosti.

(Se bo nadaljevalo.)

„Čuvajte Jugoslavijo!“

Sport

Vseslovanske smuške me v Mariboru

Po sedanjih poročilih sodeč, bo tudi letošnja zimsko-sportna sezona v Mariboru na običajni višini. Podzvezno prvenstvo s skakalno tekmo, nekaj običajnih klubskih tekem, tekem v smuku in gotovo edina boljša točka programa vztrajnostna tekma na daljavo 50 km. Ako poznamo razmere, ki vladajo v naših klubih in težkoče s katerimi se morajo boriti, moramo biti z gornjim programom še zadovoljni. Zadovoljni smo v toliko, ker so nam te prireditve porok, da naše domače sportne organizacije delajo, da naša mladina ima še vedno v sebi borbeni duh in voljo do uspeha in sportne izpopolnitve. Vse to je dobro in zadostno za naše domače razmere, ker nam omogoča spoznavati se med seboj in spoznavati tudi naše lepe kraje.

Žal pa je vse to omejeno le na ozek krog in smo izven njega nepoznani mi sami, kakor tudi naš Maribor in naše Pohorje. Vse te prireditve so lokalnega značaja, ki redko odjeknejo preko mej naše banovine, kaj šele med evropski sportni svet. Leta in leta se trudijo naši klubi in Mariborska zimsko-sportna podzveza, da bi jim zveza odstopila državno prvenstvo, ki je vedno mednarodnega značaja. Tudi mi hočemo, da spozna svet naš Maribor in Pohorje, kakor je spoznal Bohinj, Bled, Kranjsko goro in Planico! Toda naše hotenje je vedno zamrlo že pri zeleni zvezini mizi.

Po dobljenih informacijah se vrši letos

Nedeljske prvenstvene tekme bodo sodelili: ISSK Maribor:SK Železničar gosp. Deržej (sporazumno); SK Ilirija:Čakovčiči SK g. Nemec, SK Drava:SK Ptuj g. Bizjak, SK Mura:SK Gradjanski gosp. Kopic (sporazumno).

Odbor za delegiranje sodnikov pri OOLNP, službeno. Prvenstveno tekmo SK Železničar rezerva:ISSK Maribor rezerva, ki bo v nedeljo 18. tm. ob 10. na igrišču ISSK Maribora sodi g. Bergant.

Prvenstvena tekma ŽSK Hermes: SK Rapid, ki bi se morala to nedeljo odigrati v Ljubljani, se je na prošnjo Hermesa odgodila na 1. decembra t. l.

Sokolstvo

Uprava sokolskega društva Maribor I. nujno poziva svoje novo članstvo, ki je prestalo poskusno dobo, da se brezpogojno udeleži vseh obveznih predavanj, ki bodo 18. in 25. tm. ob 10. uri v mali dvorani Narodnega doma. Takoj pri vstopu v dvorano se mora vsak udeleženec javiti pri društvemem statistiku br. Šemerlu, ki bo že od 9.30 na razpolago. Kdor ne bo prisostvoval tem predavanjem, ne bo letos pripuščten k zaobljubi.

na Bledu od 22. jan. 1935. dalje tekmovalne za vseslovansko smučarsko prvenstvo, pri katerem sodelujejo Poljaki, Čehoslovaki, Bolgari in naši. Tekmuje se v štafeti 4x10 km, 18 km tek, smuk, slalom in skoki. Opazimo, da 50 km disciplina ni na programu. »Večernik« pa je že poročal, da priredi Mariborski smučarski klub 20. jan., torej dva dni pred začetkom tekem za vseslovansko prvenstvo, 50 km. tekmo na Pohorju. Kakor smo izvedeli, bosta klub, kakor tudi podzveza predlagala zvezi, naj to tekmo priključi programu tekem vseslovanskega prvenstva. Ta predlog popolnoma odobravamo in želeli bi bilo, da ga zveza sprejme! Poljaki in Čehoslovaki itak potujejo skozi Maribor in bi se tekme z lahkoto udeležili brez izgube časa, ker itak na taka tekmovalja potujejo nekoliko dni prej, da se takorekoč aklimatizirajo.

Prepričani smo, da bi bil začetek tekem za vseslovansko prvenstvo s 50 km. tekmo v Mariboru (Pohorju) nad vse svečan. Začetek v Mariboru bi absolutno ne motil nadaljevanja in koca prvenstva na Bledu. Zvezi je sedaj dana možnost, da napravi Mariboru uslugo in se mu odolži za vsakoletne obljube. Apeliramo na vse merodajne činitelje, posebno na mariborsko občino in Tujsko-prometno zvezo, naj gornji predlog podpirajo. Dana je redka, a lahko izvedljiva prilika, da nas spozna vsaj slovanski svet! V-h.

Sokol Maribor II. Pobrežje. Izredna seja upravnega odbora in prireditvenega odbora Sokola Maribor II. Pobrežja bo v ponedeljek 19. t. m. ob 20. uri pri br. Renčlju.

Dolgo odplačevanje.

Gospa pride plačat zadnji obrok za otroški voziček.

Hvala, gospa, pravi trgovec. Kako se pa počuti vaš otrok?

Hvala za vprašanje, gospod. Te dni se je moja hči omožila.

Teletina

Din 4- do 6-

se bo prodajala v soboto nasproti Tscheligi zadnja stojnica

KARL WEITZL

Zastopnike sprejem

Prodaj

STANOVANJSKA HIŠA na prodaj. Pobrežje, Delavska ul. 9. 4675

GNOJ ZA VRTNARSTVO se pocieni odda. Tattenbachova 5, Senica. 4683

NOVA GLADKA SPALNICA kavkaški oreh, pobarvana, za 2000 Din na prodaj. Miklošičeva 6, mizarstvo. 4672

Razno

V GRAJSKI KLETI dobite danes zvečer rižot od jegulj, brodeto s polento, polenovke, kalamare, brancine, orade barbone in sardete. 4683

Kupujte svoje potrebščine pri naših inserentih!

Tatvina kolesa. Izpred Zairšnikove mehanične delavnice na Ormoški cesti, je neznan dolgoprstnež ukradel dobro ohranjeno kolo, last posestnika Ignaca Vrščiča iz Bukovcev. Bikel, ki je vreden 800 Din, ima evidenčno številko 59.618.

Smrtna kosa. V ptujski hiralnici je umrl upok. železničar Miha Kranc iz Krčevine pri Mariboru. Dosegel je starost 52 let. Blag mu spomin!

Sejem za prašiče. Sejem za prašiče, v sredo, dne 14. t. m. je bil glede dogona dobro založen, kupčija pa je bila zaradi pomanjkanja kupcev slaba. Prignali so 252 svinj in 175 prašičev, skupaj 427 rilcev. Od teh so jih prodali 90. Povprečne cene za kilogram žive teže so bile sledeče: pršutarji 5—6 Din, debele 6—7 Din, mrtve teže 9.50 Din; plemenske svine so prodajali po ceni od 200—600 Din; prasci stari 7—12 tednov pa so se prodajali po kakovosti, in sicer od 70—180 Din. Prihodnji sejem za prašiče bo 21. t. m.

Rodbina Rotschildov

Pred nekaj dnevi je v svojem gradu Boulogne sur Seine, blizu Pariza, umrl baron Edmund Rotschild, star skoraj 90 let. Bil je starosta Rotschildove rodovine in vnuk ustanovitelja Rotschildov, Mayerja Amschla Rotschilda v Frankfurtu. O Edmundu Rotschildu je znano, da je dal več kot deset milijonov funtov za ustanovitev in razvoj židovske kolonije v Palestini. Bogastvo tega moža je bilo veliko. Za človekoljubne in umetniške namene je dajal težke denarje. Sam je bil velik poznavalec umetnin. Iz obširnih posmrtnih člankov v francoskih in angleških listih posnemamo, da je bil baron Edmund Rotschild sam petkrat v Palestini ter da se je zelo brigal za ondotne judovske naselbine ter za to, da bi zopet poživil hebrejski jezik. Leta 1877, se je poročil z Adelajdo, hčerjo Viljema Karla Rotschilda. Z njo je imel dva sina in eno hčer. Eden njegovih sinov, James Rotschild, je postal liberalni poslanec angleške poslanske zbornice. Mlajši sin pa je francoski senator. Iz dohodkov njegovih velikih bančnih kupčij je podpiral ljudi vseh veroizpovedi. Tako je leta 1904 daroval deset milijonov frankov za zgradbo malih delavskih stanovanj. Njegova umetniška zbirka je neprecenljive vrednosti. Zbiral je stare porcelane, slikarje in drage kamene iz časov nesnanse.

Pravično ogorčenje.

Žena (možu, ki se vrača zjutraj s krokanja): Ura je že osem, pa se šele zdaj vračaš!

Mož: Nezaslišano — in ti si še vedno v postelji?

Izdaja konzorcij »Jutra« v Ljubljani; predstavnik izdajatelj

urednik: RADIVOJ REHAR v Mariboru. Tiska Mariborska tiskarna d. d., predstavnik STANKO DETELA v Mariboru.